

REZUMAT

al Tezei de Abilitare *Binomul Creație-Creator, Sumă de Competențe Transversale în Societatea Contemporană*

a Conf. univ. dr. Mircea-Lucian Gheorghiu

În urma cercetărilor pe care le-am realizat asupra vieții și activității carismaticului actor Ion Iancovescu, materializate prin Teza de doctorat intitulată: *Profilul Ion Iancovescu. Comicul și plurivalența limbajului scenic în spectacologia primelor decenii ale secolului al XX-lea.*, am descoperit concepte și teme extrem de moderne care au stat la baza anilor mei de cercetare a teoriei și practicii Artei Actorului.

Odată cu Iancovescu, Arta Actorului a progresat enorm, iar școala românească de actorie și-a câștigat un stil propriu. Vremea când interpretul „umflă” fraza și mai ales versul, până la compromiterea a tot ceea ce era firesc în ele, începea să aparțină unui trecut neguros. Iancovescu a renunțat la jocul exterior, artificial, care de multe ori se mărginea la eleganța plastică a mișcărilor și atitudinilor și a început să creeze viața de la interior la exterior realizând un lucru fundamental, apariția comunicării reale între parteneri.

Pornind de la observațiile, cercetările și descoperirile făcute de această figură proeminentă a teatrului românesc (el este cel care i-a descoperit pe Grigore Vasiliu Birlic și Radu Beligan), mi-am propus să fac propria mea cercetare asupra disciplinei Arta Actorului pe trei coordonate principale: experimentare pedagogică practică și sintetizarea rezultatelor într-un material științific care să constituie un ghid, orientativ, în Arta Actorului, apoi o cercetare a disciplinei Arta Actorului din punctul de vedere al pedagogului regizor și o analiză a Artei Actorului, prin prisma actorului practician, prin rolurile realizate în teatru, film și televiziune.

Aceste trei direcții de cercetare m-au preocupat pentru îmbunătățirea și dezvoltarea profesiilor de actor și pedagog de teatru la nivel profesionist. Nu m-am rezumat, însă, doar la atât, ci am încercat să implementez principiile actoriei și metodologia în mediul preuniversitar și postuniversitar.

Teza de Abilitare cuprinde două mari capitole: *I. Dinamica cercetării în domeniul Artei Actorului din perspectiva triadei: pedagog, regizor-pedagog și actor și II. Planul de evoluție și dezvoltare a carierei academice, științifice și profesionale.* În introducerea subcapitolului I.1 scot în evidență cuvintele cheie, fundamentale ale Artei Actorului, fără de care partea teoretică devine inoperabilă: ce, de ce, oralitate, procesualitate, asumare, aici și acum, experimentare, unitate în diversitate și apoi, în subcapitolul I.1.1, intitulat: *Axioma ontologică, existența mai multor niveluri de realitate în Arta Actorului*, mă refer la cercetările personale și elementele de noutate aduse în pedagogia anului întâi cu obiectivul declarat de recuperare a totalității umane sau a componentei naturale a studentului (*a. Jocul cea mai bună cale de învățare*, unde explic toate noțiunile fundamentale ale Artei Actorului pe un singur exercițiu, *b. identificarea și eliminarea factorilor ce terorizează spiritul*, *c. Dramatizare sau dramaturgie și d. Introducerea în programa analitică a unor scene din filme celebre, în locul vechilor dramatizări*).

În subcapitolul I.1.2, denumit: *Axioma logică, viziunea unei realități pluristratificate în Arta Actorului*, fac referire la alegerea materialului de studiu pentru anul al doilea, cu obiectivul dezvoltării mijloacelor de expresie (voce, vorbire, expresivitate corporală) fără a se pierde nimic din adevărul câștigat pe parcursul anului întâi de studiu. Curajul de a se manifesta liber, scoaterea la suprafață a interiorului vulcanic al fiecărui student este, pentru mine, un obiectiv primordial, iar comedia shakespeariană *Nevestele vesele din Windsor* este ideală pentru obiectivul propus, pentru că ideea de farsă, de teatru în teatru, dă posibilitatea manifestării extrovertite. Nebunia, fantezia și capacitatea mare de improvizație a personajelor marelui Will duc la o exacerbare a stărilor sufletești și acest lucru merită o atenție pedagogică deosebită. Analiza de text propusă în acest subcapitol, scena 2, actul al doilea, desfășurată între sir John Falstaff și doamna Quickly, este un model de lucru ce transformă un text convențional într-o realitate psihologică efectivă. Subiectul personal al actorului, desprins din subiectul autorului, potențează și oferă busolă prezenței în spațiul de experimentare, studentului.

În subcapitolul I.2, *Arta Actorului- complexitate verticală, pusă în lumină de manifestări transdisciplinare*, am încercat să prezint viziunea mea asupra modului de a face regie în producțiile de licență la actorie. Nu mi-am propus niciodată ca regia unui spectacol de licență să eclipseze studenții sau să le mascheze neputințele. Ei trebuie să se remarce și nu efectele regizorale. Cred, și astăzi, că o regie de calitate este foarte discretă. Țin minte că asta era uluitor la profesorul Ion Cojar, că lucra atât de mult cu actorii, încât ei luau premii de interpretare, iar el nu lua niciodată premiu pentru regie. Uneori, profanii, îi criticau regia spunându-i că l-au salvat actorii, dar ce școală făcea Cojar cu actorii! Cred că aceasta este regia creatoare, să știi să lucrezi cu actorul până la aducerea lui în condiția de a face performanță UMANĂ.

Dintre cele 12 spectacole de licență realizate în calitate de pedagog, 8 au fost realizate la UNATC și 4 la Facultatea de Arte a Universității „Dunărea de Jos” din Galați, unde am fost visiting professor mai bine de 10 ani. Spectacolele realizate la UNATC au fost următoarele: *Frumos e-n septembrie la Veneția* de Teodor Mazilu, *Trilogia belgrădeană* de Biljana Srbljanovic, *Oameni și șoareci* de John Steinbeck, *Începem după I.L. Caragiale*, *Niște fete* de Neil LaBute, *O anecdotă provincială* de Alexander Vampilov, *Jacques sau supunerea* de Eugen Ionesco, *12 oameni furioși* de Reginald Rose, iar cele de la Galați: *Emigranții* de Slawomir Mrozek, *Stele în lumina dimineții* de Alexander Galin, *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian și *Niște fete* de Neil LaBute. Am ales să vorbesc, în Teza de Abilitare, pe larg, despre 3 producții, una de la Galați (I.2.1) și două de la București (I.2.2 și I.2.3) și succint despre alte 3 producții realizate la Galați, în care urmăresc, mai mult, evoluția absolvenților și încadrarea lor pe piața muncii (I.2.4., I.2.5., I.2.6.)

Emigranții de Slawomir Mrozek (I.2.1.), realizat la Galați, a fost primul meu spectacol. S-a jucat 5 ani, a participat la multe festivaluri, a fost premiat și mă gândesc, și astăzi, cât curaj am avut, neștiind nimic, la vremea aceea, despre ce înseamnă regia unui spectacol. Singurii mei aliați au fost instinctul și intuiția și mi-am aplecat cercetările asupra acestor doi termeni în anii ce au urmat, totul materializându-se într-un subcapitol intitulat: *Intuiția* din cursului meu de Arta Actorului, *Actorul și natura umană*, publicat de editura UNATC Press în anul 2017, pag. 59-62.

Jacques sau supunerea de Eugen Ionesco (I.2.2) a fost un material pe care l-am ales pentru a continua o cercetare începută în anul 2001, odată cu publicarea în revista *Atelier*, numărul 1 - (3), pag. 33-35, a articolului *Vorbirea scenică. Un punct de vedere*. De multe ori

studentii noștri sunt sancționați pentru vorbirea scenică defectuoasă, pentru faptul că nu se aud, că pot fi adevărați în spații mici, dar odată mutați în spații mari, nu reușesc să translateze adevărul învățat. Am avut la dispoziție o sală mare, cu o capacitate de 208 locuri, sala Ion Cojar de la Palatul Național al Copiilor. Tema de cercetare propusă studenților a fost tocmai în acest sens, de a nu pierde adevărul învățat în primii doi ani de școală și în același timp să se adapteze la un spațiu mare și să se audă fiecare cuvânt.

Experiența spectacolului *12 oameni furioși* de Reginald Rose (I:2.3.), ultima la care fac referire, pe larg, în subcapitolul dedicat activității mele de regizor-pedagog, m-a făcut să conștientizez, încă o dată ce valoare extraordinară are autodistribuirea în cadrul proiectelor teatrale studențești și nu distribuția impusă. Actoria fiind o meserie vocațională, în care plăcerea are o pondere uriașă în lucru, orice lucru impus din afară și ne explicat foarte clar poate produce un soi de inhibiție și lipsă de chef extrem de nocive.

Am acordat o atenție deosebită, în lucrare, experienței pedagogice în domeniul actoriei de film și televiziune - având șansa structurării și coordonării grupei „Gheorghe Dinică” (categoria de vârstă 18+), din cadrul „Academiei de Film și Televiziune Ruxandra Ion” - în subcapitolul I.3. pe care l-am intitulat: *Didactica Artei Actorului de film și televiziune în contextul cultural al secolului al XX-lea*. După o muncă de 2 ani, scenele realizate cu absolvenții cursului de film și televiziune se găsesc și astăzi pe canalul YouTube al școlii.

În subcapitolul I.4., *Cercetări asupra domeniului Artei Actorului din punctul de vedere al practicianului de teatru, film și televiziune*, realizez un periplu prin creațiile mele actricești de suflet: Directorul de spital din spectacolul de teatru *O spovedanie* de Emanuel Pârvu în regia lui Emanuel Pârvu, Milan Svenhalk din serialul *Regina* regizat de Iura Luncașu și Individul din filmul de cinema *Pororoca* scris și regizat de Constantin Popescu. Aici prezint modalitatea de abordare a rolului și ce capitole importante din cursul meu m-au ajutat în realizarea partiturilor avute.

În spectacolul de teatru mi-au venit în ajutor subcapitolele *Relaxarea psihică și Încrederea în sine*, în serialul de televiziune „Regina”, *Atenția și Memoria afectivă*, iar în filmul „Pororoca”, *Observarea și Principiul pasului următor*.

Format din subcapitolele (II.1 Proiect de reorganizare al departamentului de Arta Actorului pentru îmbunătățirea actului pedagogic, II.2. Pedagogia universitară, II.3. Pedagogia preuniversitară, II.4. Pedagogia postuniversitară, II.5. Alte activități (A. În comunitatea academică, B. În afara comunității academice, C. În plan artistic), capitolul al doilea radiografiază ce a fost și mai ales ce îmi doresc să fac pe termen scurt și lung. Obiectivele mele pedagogice se vor centra pe lucrul cu studentul și pe cercetarea Artei Actorului. Îmi propun să aduc în programa analitică texte noi, de actualitate, care să fie apropiate de problematica tinerei generații și, chiar, în atelierele de creație, să-i motivez pe studenți să-și scrie propriile texte (scenarii colective) pe care să le experimenteze.

Munca mea de cercetare practică se va apleca asupra cunoașterii naturii umane ca factor determinant în procesul de creație, asupra originii acțiunilor organice și aprofundarea principiilor care stau la baza ridicării unui text convențional, de la orizontală la verticală.

Sper ca lecturarea Tezei de Abilitare să ofere suficiente dovezi ale muncii mele de cercetare în domeniul Artei Actorului, pe parcursul celor 14 ani de la obținerea titlului de doctor

în domeniul Teatru, și să-mi acceptați candidatura, obținerea acestui titlu fiind un pas important în cariera mea ulterioară.